

Ανδρέας Βουρλούμης ο Αττικός

Από την ARB

Ανδρέας Βουρλούμης: Αναδρομική έκθεση, Επιμέλεια έκθεσης: Σπύρος Μοσχονάς - Αθηνά Κυριακώδη
Αίθριο 4ου ορόφου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, ΚΠΙΣΝ
Διάρκεια έκθεσης: 21.12.2022 έως 28.2.2023. Ωράριο λειτουργίας: Δευτέρα έως Κυριακή 9:30 - 20:00
Είσοδος ελεύθερη

«Το 1936 παντρεύτηκα, έγινα πατέρας, ήρθε μετά ο πόλεμος και πια δεν κούνησα από την Αθήνα. Άλλωστε πάντα αισθανόμουν ότι η ζωγραφική μου ήταν δεμένη με την Αθήνα», ανέφερε σε αυτοβιογραφικό του σημείωμα ο Ανδρέας Βουρλούμης αναδεικνύοντας σε μία φράση τη βαρύτητα που διαδραμάτισε στην καλλιτεχνική του δημιουργία ο αθηναϊκός χώρος.

Ο Βουρλούμης υπήρξε ένας από τους χαρακτηριστικούς εκπροσώπους της ελληνικής ζωγραφικής του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα που διαμορφώθηκε κάτω από την επίδραση του ιμπρεσιονισμού, στάθηκε δε επιφυλακτικός απέναντι στα διδάγματα του μοντερνισμού. Ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για τον αττικό χώρο· αποτύπωσε στον καμβά και στο χαρτί τον αστικό ιστό της πρωτεύουσας και τους ανθρώπους της: τους περαστικούς, τους διαβάτες και την καθημερινότητα μέσα στην αστική κατοικία. Ζωγράφησε, επίσης, τους ορεινούς όγκους του Λυκαβηττού και του Υμηττού, τις γειτονιές του Παγκρατίου και του κέντρου, την Κηφισιά και τον Χολαργό, το το-

[Άγιον Όρος], 1929, υδατογραφία σε χαρτί. Οι φωτογραφίες είναι του Λεωνίδα Κουργιαντάκη. Και τα πέντε έργα ανήκουν σε ιδιωτικές συλλογές.

πίο της Αίγινας.

Ο ζωγράφος γεννήθηκε το 1910 στην Πάτρα και πέθανε στην Αθήνα το 1999. Ξεκίνησε να εκθέτει στα τέλη της δεκαετίας του 1930 και συστηματικότερα από τις αρχές της δεκαετί-

ας του 1950. Πραγματοποίησε καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του αρκετές ατομικές εκθέσεις (με αξιοσημείωτη εμπορική επιτυχία) και έλαβε μέρος σε πλήθος ομαδικών. Το 1990 τιμήθηκε από την Εθνική Πινακοθήκη με αναδρο-

μική έκθεση. Ακολούθησε το 1999, λίγους μόνο μήνες μετά τον θάνατό του, μια ακόμη αναδρομική στο Μουσείο Μπενάκη, η οποία κατόπιν μεταφέρθηκε στη γενέτειρά του, την Πάτρα το 2000. Η τελευταία μεγάλη παρουσία-

ση του έργου του έγινε από το ΜΙΕΤ στην Αθήνα το 2004.

Χρειαζόταν, λοιπόν, μια ακόμη έκθεση για τον Βουρλούμη; Και αν ναι, τι θα προσέφερε στο κοινό; Αυτή η σκέψη υπήρξε καθοριστική στην προετοιμασία της αναδρομικής της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Βασική παράμετρος στάθηκε η βούληση για επανασύνδεση του κοινού με τον καλλιτέχνη δεδομένου ότι είχαν παρέλθει σχεδόν είκοσι χρόνια από την τελευταία μεγάλη έκθεσή του.

Στην Εθνική Βιβλιοθήκη υιοθετήθηκε για πρώτη φορά η «γραμμική» αφήγηση της δημιουργίας του Βουρλούμη: αφετηρία είναι οι πρώτες, παιδικές προσπάθειες και τα λιγοστά έργα από τα χρόνια του Παρισιού, προτού γίνει το πέρασμα στους πίνακες από τον Μεσοπόλεμο και την Κατοχή. Με αυτόν τον τρόπο, ο επισκέπτης κατανοεί την αργή διαμόρφωση του νεαρού καλλιτέχνη. Σταδιακά, αναδεικνύονται στους χώρους της έκθεσης οι ιδιαίτερες θεματικές ενότητες που απασχόλησαν τον ώριμο πια ζωγράφο κατά τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες, όταν δηλαδή διαμόρφωσε το προσωπικό του ύφος: το πορτρέτο, το γυμνό, το εσωτερικό και το αστικό τοπίο. Η έκθεση κλείνει με την εικόνα της Αίγινας, το νησί όπου περνούσε μεγάλο μέρος του χρόνου προς το τέλος της ζωής του.

Σε αυτή την μακρά αλλά γοητευτική διαδρομή που απλώνεται στο αίθριο του 4ου ορόφου της Εθνικής Βιβλιοθήκης επικουρούμενη από επεξηγηματικά κείμενα, παρουσιάζονται περίπου 210 έργα (πίνακες και λυτά σχέδια σε ειδικά διαμορφωμένες προθήκες), στην πλειονότητά τους αδημοσίευτα ή/και άγνωστα στο κοινό και τους ειδικούς.

Την έκθεση συνοδεύει έγχρωμος κατάλογος 248 σελίδων, όπου επιχειρείται η συνολική αποτίμηση του ζωγράφου, ενώ φωτίζονται ιδιαίτερες πτυχές της μακράς δημιουργίας του.

Υπενθυμίζουμε ότι το τεύχος 134 (Δεκέμβριος 2021) της *Athens Review of Books* ήταν αφιερωμένο στον Ανδρέα Βουρλούμη. ▲

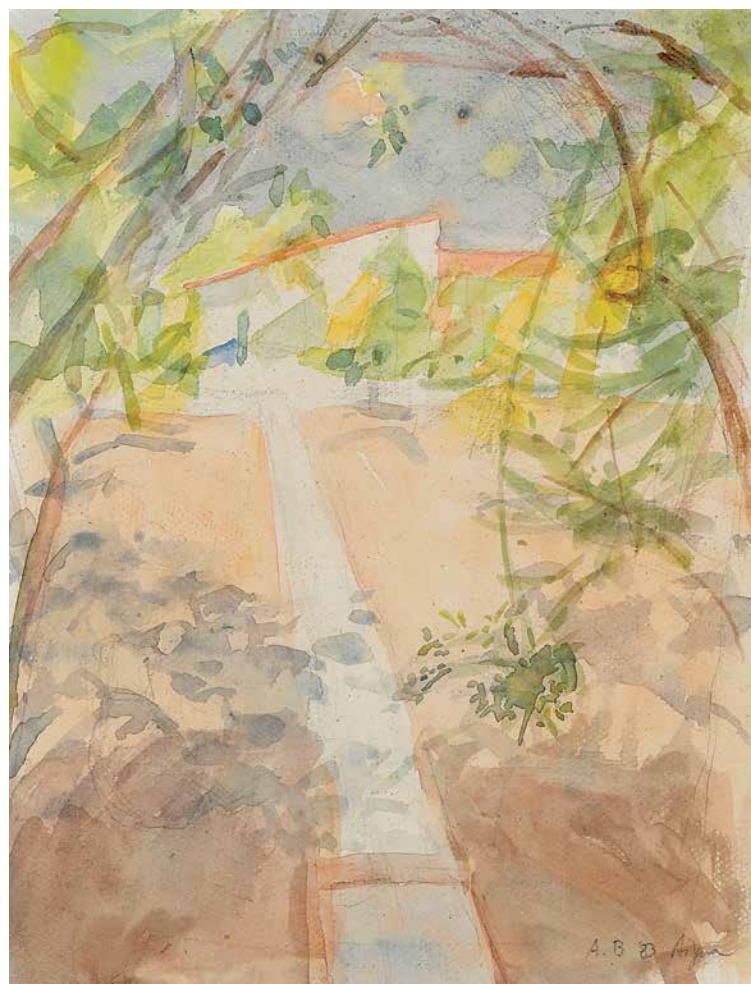
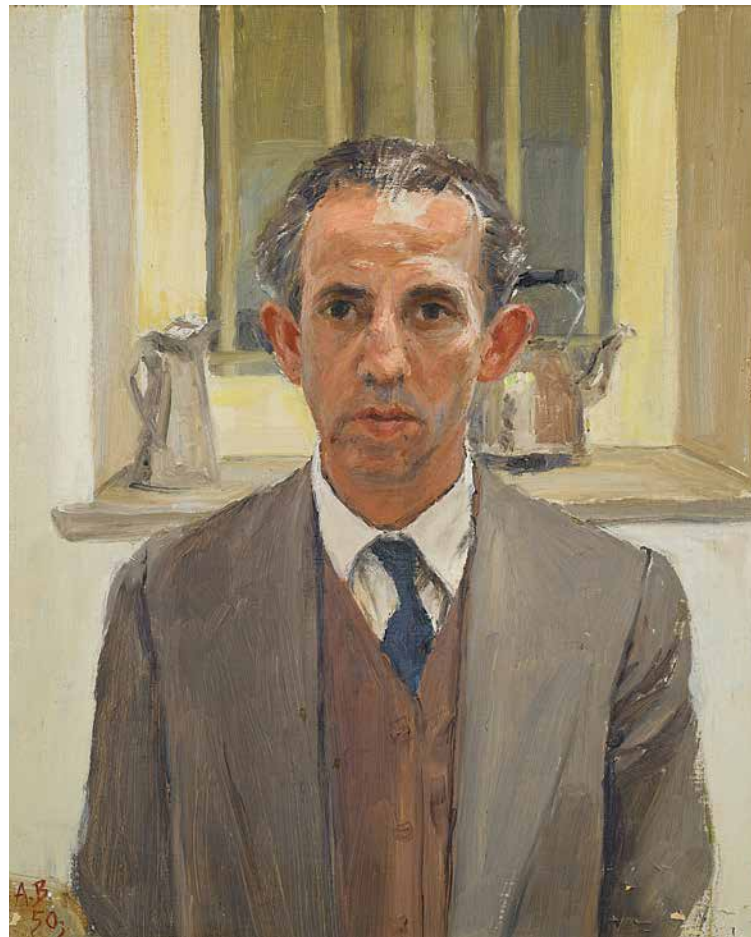
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Όλγας Μεντζαφού-Πολύζου (επιμ.), Ανδρέας Βουρλούμης, κατάλογος αναδρομικής έκθεσης, Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Αθήνα 1990

Σπύρος Φ. Μοσχονάς, «Ενα “πορτρέτο” του Ανδρέα Βουρλούμη, ζωγράφου», *The Athens Review of Books*, τχ. 134 (Δεκ. 2021)

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου (επιμ.), Ανδρέας Βουρλούμης, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1999

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου, «Η ποίηση της

Πάνω αριστερά: [Αυτοπροσωπογραφία], 1950, ελαιογραφία σε χάρντμπορντ.

Πάνω δεξιά: [Λυκαβηττός], 1994, μολύβι και ελαιογραφία.

Κάτω αριστερά: Αίγινα, 1983, μολύβι και υδατογραφία.

Κάτω δεξιά: Αίγινα – καρέκλες και τραπέζι, 1998, παστέλ σε χαρτί.

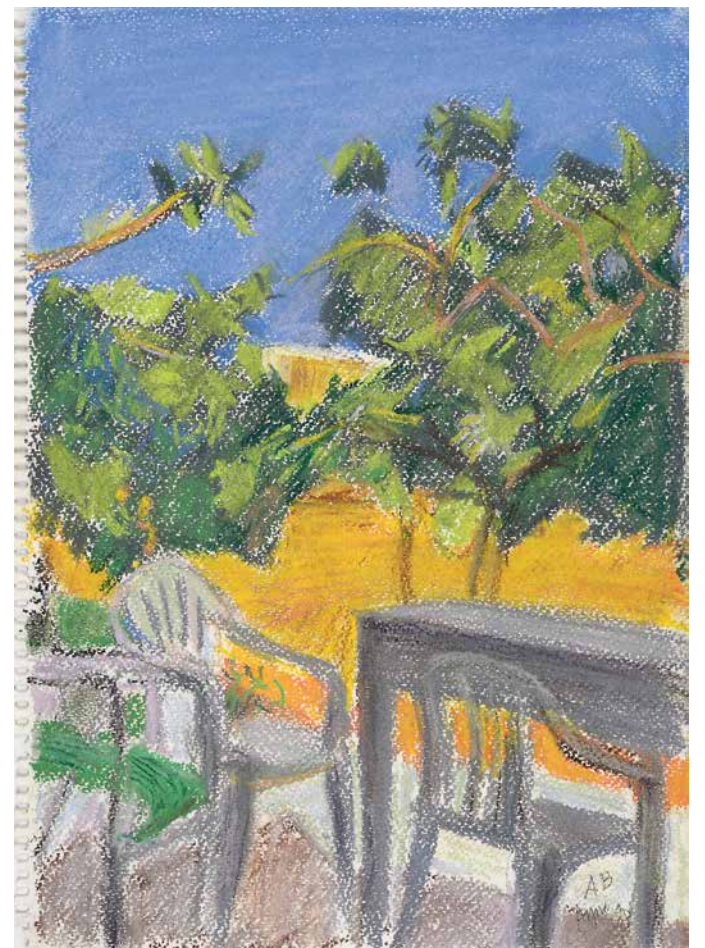
καθημερινότητας», *The Athens Review of Books*, τχ. 134 (Δεκ. 2021)

Αλέξης Τσαούσης (επιμ.), *Σημειώσεις ζωγράφου 1938-1940*, εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα 1999)

Αλέξης Τσαούσης (επιμ.), *Μπλοκ Εκ-*

στρατείας. Ζωγραφική περιήγηση στο Αλβανικό Μέτωπο, Ίκαρος, Αθήνα 2000

Ανδρέας Βουρλούμης. *Σημειωματάρια. 55 υδατογραφίες, κείμενα Δ. Καψάλης, Α. Βουρλούμης, Μορφωτικό Ί-*

δρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2004
Ανδρέας Βουρλούμης ο Αττικός, κατάλογος αναδρομικής έκθεσης, επιμέλεια έκδοσης: Σταύρος Ζουμπουλάκης, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, Αθήνα 2022